

14.02.2024

СКРИНЬКА «ЦІКАВИХ ДУМОК»:
НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ – ВИКЛИКИ ЧАСУ

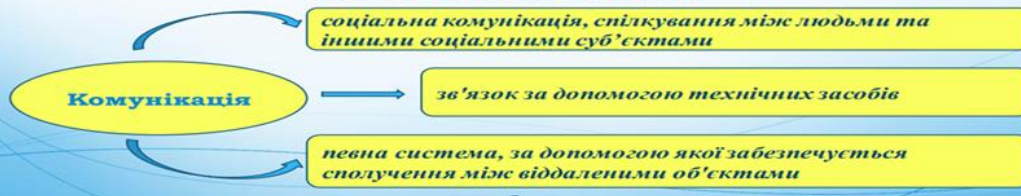
Небесний А.М. - моделювання цифрового освітнього простору призводить до позитивних змін у підготовці майбутніх фахівців різних спеціальностей за умов технологізації та впровадження сучасних інформаційних технологій в освітній процес. Останнє дає змогу урізноманітнити форми та методи викладання навчальних дисциплін, посилити позитивну динаміку засвоєння знань, формує творчий, креативний потенціал майбутніх педагогів, розвиває їх цілеспрямованість, відповідальність, самостійність. Навчання впродовж життя потребує підвищення власної цифрової компетентності фахівця, його саморозвитку, професійної і життєвої самореалізації, здатності адаптуватися до нових технологій цифрового середовища. Цифрова реальність потребує визначити актуальні педагогічні пріоритети, перегляду форм, методів, засобів і технологій навчання, виховання й розвитку здобувача освіти. Цифрова реальність вимагає також інтегрального та міждисциплінарного вирішення проблем організації виховного впливу на молодь у цифровому освітньому просторі та розробки інноваційних цифрових засобів і технологій.

Комунікація
(communication – англ.; communicatio – латин.) –
єдність, передача, з'єднання, повідомлення

Комунікація –
технічний процес обміну інформацією між
двома і більше індивідами (або групами)

Коли ми говоримо про комунікацію, нас перш за все цікавить те,
як інформація передається.

ТИПОВІ ВИЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ

Комунікація

- механізм, за допомогою якого забезпечуються існування та розвиток людських стосунків, який охоплює всі розумові символи, засоби їх передачі у просторі та збереження у часі (Ч. Кулі)
- комунікація – у широкому сенсі – соціальне поєднання індивідів за допомогою мови та знаків, установлення загальнозначущих наборів правил для різної цілеспрямованої діяльності (К. Черрі)
- комунікація – це акт відправлення інформації від мозку однієї людини до мозку іншої людини (П. Сміт, К. Беррі, А. Пулфорд)
- комунікація – специфічний обмін інформацією, процес передачі емоційного та інтелектуального змісту (А.П. Панфілов та інші.)

Наукова комунікація —
обмін науковою інформацією (ідеями,
знаннями, повідомленнями) між ученими і
спеціалістами

*Це всі дії, коли
один розум
впливає на інший*

Наукова комунікація - основний механізм функціонування і розвитку науки, один з важливих механізмів її зв'язків з суспільством, є також умовою формування і особистості вченого та засіб взаємного стимулювання творчої активності.

ЕЛЕМЕНТИ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Структурна схема системи наукової комунікації

Сучасний світ важко уявити без високорозвинутих комунікаційних технологій, з яких ми щоденно черпаємо оперативну інформацію, в тому числі і наукову. Наукові комунікації – це складна, багаторівнева динамічна система, сукупність взаємозв'язків які постійно змінюються і трансформуються.

Наукова комунікація, суть якої полягає в обміні інформацією, становить ядро професійної діяльності вчених.

З позиції філософії наукова комунікація – це соціальний процес, який відображає суспільну структуру й виконує в ній об'єднувальну функцію.

Вона становить функціональну підсистему в рамках системи руху наукової інформації для отримання нового знання, співтворства, передавання одержаної інформації іншим спеціалістам, популяризації, практичного використання знань. Комунікація в науці – це вид взаємин, спілкування вчених та інших агентів наукової діяльності.

Оскільки основною метою науки є одержання наукового знання, комунікацію вчених можна розуміти як одну з умов створення нового знання.

У процесі наукового спілкування учених не лише відбувається рух інформації, а й встановлюються певні соціальні відносини – починаючи з лабораторії та інституту та закінчуючи сукупністю вчених якоїсь дисципліни чи науковим співтовариством в цілому.

Важливою складовою процесу наукової комунікації є мета комунікації – донести результати науково-дослідної роботи до членів науково-педагогічного співтовариства, оприлюднити погляди щодо вирішення тих чи інших проблемних питань, які існують у науковій галузі державного управління.

Якщо здійснити екскурс в минуле, то можна відстежити особливості наукових комунікацій у різні історичні епохи. Зародження цієї форми передачі інформації відбулось із появою діалогу, родоначальником якого вважається

Сократ. Діалогові форми передачі наукових поглядів використовували стародавні мислителі. Зокрема, на думку Платона, мистецтво передання здобутих знань полягає в умінні вести діалог, обстоюючи свої погляди і допомагаючи собі й іншим зрозуміти істину.

Розвиток культури і науки сприяв переходу від усної комунікації до писемної культури та написання перших підручників в академії Платона. Період становлення наукових комунікацій пов'язують із подальшим розвитком письмових форм та книгодрукуванням, що сприяло появі бібліотек, які першими почали виконувати функції комунікації в науці та збереження наукових здобутків. В цей період обмін думками між науковцями відбувався за рахунок листування, що поклато початок розвитку «неформального рівня» розвитку наукових комунікацій.

Розвиток книгодрукування сприяв появі перших наукових журналів як пріоритетного каналу обміну інформацією. Так, в 1665 р. у Франції вийшов друком перший науковий журнал «Le Journal des Scavans», а в Англії — «Philosophical Transactions of the Royal Society». Вже наприкінці XIX – початку XX ст. публікація наукових доробок здійснювалась кількома мовами, що сприяло становленню «формального рівня» наукових комунікацій. Новим кроком у розвитку наукових комунікацій стало виокремлення наукової статті як окремої одиниці комунікації. Наукові статті сприяють ствердженню пріоритетних цілей науково-дослідної діяльності; ознайомлюють наукову спільноту, а також усіх зацікавлених з новинами вітчизняних та зарубіжних наукових розробок.

Інтенсивний розвиток науки на швидке зростання кількості наукових статей зумовили необхідність у становленні та появі нових форм обміну інформацією: збірників наукових праць за результатами конференцій, семінарів, симпозіумів, круглих столів тощо.

Епохою четвертої революції (після появи мови, писемності та книгодрукування) називають сучасний етап розвитку людства – глобальну інформатизацію, коли інформаційна діяльність стала провідним фактором соціально-культурного та суспільного розвитку людства. Новий виток у розвитку технології обміну інформацією зробили електронні наукові журнали, які, за прогнозами, в майбутньому можуть повністю витіснити друковані. Наукові електронні журнали мають ряд переваг, зокрема, широкий і вимірювальний доступ читачів, легкість пошуку потрібних текстів, потужна читацька аудиторія, інтеграція до глобальних наукових баз даних, зменшення наукової ізоляції та нові можливості для спільних наукових проектів тощо.

Сьогодні робота в режимі он-лайн, переведення інформації в електронну форму, створення електронних баз даних, наукових сайтів і особистих сторінок в Інтернеті, активне залучення функції електронного пошуку активно використовуються як інструменти наукової комунікації. На сьогодні науковці вже не можуть бути в курсі останніх надбань у своїй галузі без залучення електронного ресурсу. Відбувається процес переформатування інформаційного простору, поряд з бібліотечними фондами друкованих видань науковці активно використовують електронні бібліотеки і бази даних.

* Нові сервіси Інтернету надають нові можливості та стали невід'ємною частиною обміну інформацією.

Серед ознак електронної комунікації варто виділити можливість оперативного доступу до інформації та знань з будь-якого місця в будь-який час; дистанційність учасників системи наукової комунікації; наявність засобів для виокремлення актуальної інформації (гіпертекст, мультимедіа тощо); здійснення передачі великих і надвеликих обсягів інформації; можливість одночасного звернення до декількох каналів. Завдяки можливостям Інтернету різко зростає мобільність наукових комунікацій. Відповідно зростає і ефективність наукової діяльності. Але процес використання та постачання Інтернет-інформації не є однозначно позитивним. У науці сьогодні фактично руйнується достатньо збалансована експертна система, яка дозволяла не засмічувати науку сумнівною інформацією. Інтернет дозволяє кожному оприлюднювати свої досягнення за повної відсутності експертних фільтрів. Науковець тоне в морі інформації, що не підлягає критичному осмисленню загалом. Раціональним вирішенням такої ситуації є заклик до науковців вдосконалювати їх здатність вибирати в потоці інформації ту, яка їм потрібна.

* Залишається актуальною і моральна відповідальність авторів наукової інформації – заповнювати інформаційний простір якісним продуктом. Однією з найбільш результативних форм комунікацій є участь науковців та фахівців у роботі конференцій, симпозіумів, нарад (як наукових, так і науково-практичних) та інших заходів, оскільки саме тут висвітлюються результати або підсумки наукової діяльності. Необхідно: сприяти участі вчених, провідних фахівців у міжнародних симпозіумах, конференціях та інших заходах; заохочувати дискусійні форми спілкування; налагоджувати міжособистісні професійні контакти між науковцями та спеціалістами-практиками, узагальнювати позитивний досвід, нагромаджений у цій сфері. В умовах сьогодення, хмарні сервіси, що стали поширеними в останні роки забезпечують членів віртуальних наукових колективів можливість безпосередньо з робочих місць використовувати спеціальний інструментарій, програмне забезпечення, дані для продукування нових знань. Сучасні форми наукової комунікації відкривають величезні перспективи для наукової та дослідницької діяльності, для розвитку вченого як професіонала у своїй галузі, і для підтримки його конкурентоспроможності на науковому ринку.

* Основними бар'єрами наукових комунікацій є економічні, мовні та організаційні; (брак знання іноземних мов, низька залученість до відповідних комунікаційних практик, недостатня мотивація); кількісне, але неякісне зростання показників функціонування комунікацій (публікацій, конференцій); міграції науковців, яка корисна науці країни; Отже, швидкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій суттєво прискорює розбудову суспільства, посилює роль та значення інформації й знань, перетворює знань на безпосередню творчу силу; розширює і збагачує канали інформаційного обміну; здійснює перехід від книжної комунікації до мультимедійної та формує сучасні моделі наукової взаємодії.

Успішна наукова комунікація сьогодні значною мірою залежить від рівня інформаційної культури учених, дослідників, викладачів і студентів та від їхнього уміння користуватися новітніми інформаційно-комунікаційними технологіями.

Шановні колеги набагато більше корисної інформації ви зможете почерпнути пройшовши Онлайн курс «Наукова комунікація в цифрову епоху»

Щотижня додаються нові теми, підключитися можна будь-якої миті, але не варто відкладати. Складається курс з відео лекцій і тестових завдань, які слухачі проходять у зручний для них час з будь якого комп'ютера, планшета чи смартфона.

Розрахований на 13 тижнів.

Зареєструватися

https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UKMA+SCDA101+2020_T1/about

Дякую за увагу.